

Alkoholilainsäädännön kehittäminen - vastuullisesti, kilpailua vahvistaen ja veropohjaa turvaten

Alkoholilainsäädäntöä tulee uudistaa hallitusti ja vastuullisesti niin, että sääntely vastaa muuttunutta markkinaa, vahvistaa kilpailuneutraliteettia, ohjaa kulutusta kotimaisiin valvottuihin kanaviin ja turvaa veropohjaa.

Suomen alkoholipolitiikan toimintaympäristö on muuttunut olennaisesti. Alkoholin tilastoitu kulutus on laskenut lähes kahden vuosikymmenen ajan, ja vuonna 2025 tilastoitu kulutus väheni edelleen. Samalla markkina on digitalisoitunut ja kansainvälistynyt: verkkokauppa, rajat ylittävä etämyynti ja matkustajatuonti ovat siirtäneet kulutusta pois kotimaisista, valvotuista ja verotetuista kanavista.

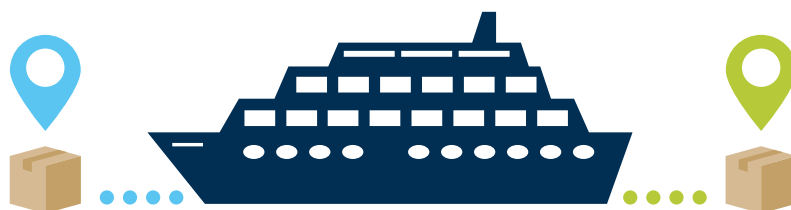
Nykytilanne heikentää sääntelyn ohjausvaikutusta ja kohtelee toimijoita epätasapuolisesti. Kotimainen vähittäiskauppa ja ravintolat toimivat tiukan ja toimivan valvonnan piirissä, kun taas ulkomaiset verkkokaupat voivat palvella suomalaisia kuluttajia ilman vastaavaa käytännön valvontaa ja verotuksen varmistamista. Tämä vääristää kilpailua, heikentää julkista taloutta ja vähentää vastuullisen myynnin tosiasiallista vaikuttavuutta.

Alkoholipolitiikan tavoitteista ei tule luopua, mutta keinoja niiden saavuttamiseksi on päivitettävä. Keskeistä on ohjata kulutus takaisin kotimaisiin kanaviin, joissa ikärajavalvonta, vastuullinen myynti, verotus ja viranomaisvalvonta voidaan toteuttaa tehokkaasti ja yhdenvertaisesti.

Mietojen viinien myynnin salliminen päivittäistavara-kaupoissa olisi hallittu ja luonteva seuraava askel. Kyse ei ole alkoholipolitiikan purkamisesta, vaan sääntelyn päivittämisestä vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä.

Uudistuksella olisi myös laajempia yhteiskunnallisia hyötyjä. Se parantaisi kuluttajien arjen sujuvuutta ja palvelujen saatavuutta erityisesti alueilla, joilla palveluverkko harvenee. Se myös tukisi kotimaista työllisyyttä ja yritystoimintaa sekä vahvistaisi veropohjaa. Lisääntyneitä verotuottoja voitaisiin kohdentaa päihdehaittojen ehkäisyyn sekä sosiaali- ja terveystalouteen.

Alkoholipolitiikka on myös merkittävä elinkeinopoliittinen kysymys. Sen vaikutukset ulottuvat matkailuun, ravintoloihin, maatalouteen, elintarviketeollisuuteen ja kaupan palveluverkkoon. Siksi alkoholipolitiikan taloudellisia sekä työllisyys- ja aluekehitysvaikutuksia tulee arvioida nykyistä kokonaisvaltaisemmin.

Alkoholilainsäädännön kehittäminen - vastuullisesti, kilpailua vahvistaen ja veropohjaa turvaten

TOIMENPITEET

1. Vahvistetaan kilpailuneutraliteettia

- Selvitetään ja toteutetaan sääntelymuutokset, joilla kotimaiset ja ulkomaiset toimijat asetetaan tasapuolisempaan asemaan keskenään.
- Tehostetaan ulkomaisen etämyynnin verovalvontaa ja varmistetaan, että Suomeen kohdistuvasta myynnistä kannetaan verot asianmukaisesti.

2. Sallitaan mietojen viinien myynti päivittäistavarakaupoissa

- Sallitaan mietojen viinien vähittäismyynti päivittäistavarakaupoissa hallitusti ja vaiheittain.
- Huomioidaan uudistuksessa alueellinen palvelujen saatavuus erityisesti niillä alueilla, joilla nykyinen palveluverkko on harva.

3. Arvioidaan monopolijärjestelmän rooli muuttuneessa markkinassa

- Arvioidaan Alkon roolia ja yksinoikeuden laajuutta suhteellisuus- ja johdonmukaisuusperiaatteiden näkökulmasta.
- Huolehditaan palvelujen saatavuudesta koko maassa.

4. Turvataan veropohja ja kohdennetaan lisätulot haittojen ehkäisyyn

- Toteutetaan toimet, joilla kulutusta ohjataan verotettuihin kotimaisiin kanaviin.
- Vahvistetaan viranomaisvalvonnan edellytyksiä erityisesti rajat ylittävässä etämyynnissä.

5. Kootaan alkoholipolitiikan elinkeinopoliittinen arviointi työ- ja elinkeinoministeriöön

- Kootaan alkoholipolitiikan elinkeinopoliittiset kysymykset työ- ja elinkeinoministeriön alaisuuteen.
- Arvioidaan alkoholiverotuksen, myyntilupien, palveluverkon ja kulutuksen ohjauksen vaikutukset talouteen, työllisyyteen, kilpailuun ja alueelliseen kehitykseen kokonaisvaltaisesti.
- Varmistetaan, että päätökset tehdään ennakoitavasti, vastuullisesti ja yritysten toimintaedellytykset huomioiden.